

VLOT-verkiezing Woonboot van het Jaar 2021

Juryrapport

woonbootvanhetjaar.nl | vlotwaterwonen.nl

Waterwoningen doen tegenwoordig niet meer onder voor een vrijstaande villa op de wal. Daarom organiseert waterwoonplatform VLOT sinds 2014 de Woonboot van het Jaar-verkiezing. De verkiezing laat zien waar we in Nederland zo goed in zijn: bouwen op het water. Het doel: een betere regelgeving voor waterwonen en meer erkenning voor deze bijzondere levensstijl. Want hoewel veel mensen waterwonen nog steeds zien als bohemien, is het tegenwoordig een heel bewust gekozen manier van wonen.

Zelfbouw nieuwe trend dit jaar

Dit jaar valt uit de inzendingen voor de VLOT-verkiezing Woonboot van het Jaar 2021 op hoezeer bootbewoners hun handen zélf uit de mouwen steken. Het werk opzeggen om een paar jaar te besteden aan het fulltime zelf bouwen van een woning is een trend. Besteden we de laatste jaren meer tijd zowel in, als aan ons huis? Of tellen de hogere arbeidslonen mee? Ook valt op dat de bootbewoners hogere duurzaamheidseisen stellen dan het Bouwbesluit vereist en dat het aanbod aan gasloze verwarmingssystemen ze niet ver genoeg gaat. Naast een warmtepomp toch ook zonnecollectoren waarin de zon direct water opwarmt, zodat de warmtepomp 's zomers uit kan en 's winters minder elektriciteit vraagt. De gangbare 'in de betonbak gestorte' bron voor buitenwatertemperatuur? Zonde, want dan koel je je eigen huis af! Een kant-en-klare spiraal van buizen voor onder de boot als bron? Een plaat is beter van aangroei te ontdoen en dus optimaler als warmteuitwisselaar!

De drie genomineerden

De jury bracht afgelopen maand aan een aantal van de ingezonden woonboten een bezoek om de vier criteria goed te kunnen beoordelen.

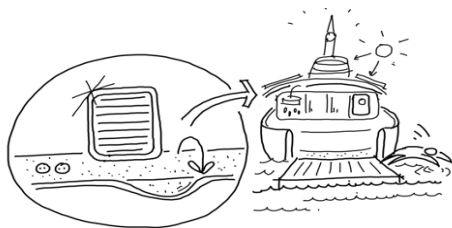
De criteria:

- Ontwerp (plattegrond, inpassing omgeving, materiaalkeuze)
- Techniek (duurzaamheid, installaties, technisch vernuft)
- Uitvoering (vakmanschap, materiaalgebruik)
- Waterbeleving (waterwoonkwaliteit, het zwitserleven gevoel).

Op basis hiervan zijn drie drijvende woningen genomineerd als mogelijke winnaar van de verkiezing voor de Woonboot van het Jaar 2021:

- Nieuwbouw woonschip Vasco
- Nieuwbouw woonark Aracana
- Gerenoveerd varend woonschip Actief

Nieuwbouw woonschip Vasco

Bewoners: Gijs van Laatum, Connie, Ime, Mees
Locatie: Panamakade, Amsterdam
Architect: scheepsbouwkundige Peter Bosgraaf
www.bosgraafyachtdesign.com
Bouwer casco: www.talsmashipyards.nl
Afbouw: DIY

Stel je hebt een ligplaats van 'slechts' 25 meter lang maar wel 6 meter breed en je mag er géén ark neerleggen. Wat kun je dan? Een binnenvaartschip met de helft inkorten leidt tot een stuurhut die zowat direct vastzit aan het voordek. Dus lag nieuwbouw het meest voor de hand. Gijs van Laatum bekeek schepen in het land en online, op zoek naar inspirerende voorbeelden. Met scheepsontwerper Peter Bosgraaf werd een ontwerp gemaakt voor een nautische nepboot.

Op 1 januari 2018 werd de wet van kracht die bepaalt dat woonboten bouwwerken zijn en aan het Bouwbesluit moeten voldoen. Ook zijn de regels voor Welstand veranderd. De Vasco was het eerste stalen nieuwbouw schip dat een bouwaanvraag deed en sindsdien een van de weinigen die het ook daadwerkelijk is gelukt om een bouwvergunning te krijgen. De werf laste het stalen casco, inclusief zeeg en rondingen en onder water zelfs een geveegde kont. De rest is zelfbouw.

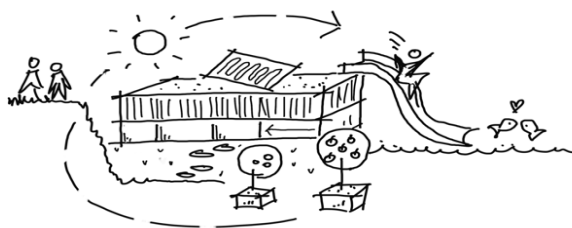
Scheepsinterieurbouwer Gijs van Laatum verkocht zijn bedrijf om twee jaar tijd te besteden aan ook voor hem onbekende zaken als ballastbeton en isolatiewaardes van meer dan het ineens voor woonboten geldende Bouwbesluit vereist. Zijn vakmanschap zie je in het zeer hoge uitvoeringsniveau duidelijk terug, met een speciale vermelding voor de met vier tosti-ijzers rondgebogen kozijnen van synthetisch marmer Corian waardoorheen rondom daglicht naar binnen valt.

De zwarte wenteltrap met ingebouwde verlichting is een fraaie blikvanger. De zwemtrap valt knap weg in het ophaalbare zwemdek, en twee vernuftige gaten maken het mogelijk houten handvatten te plaatsen zodat ook oma zwemmen kan. Eikenhout - geen teak - want Gijs wil het FSC-gekeurd en traditioneel scheeps. En alles is hagelnieuw gemaakt van restpartijen en tweedehands hout, afgezien van dat ene raam naast de ingang dat rechtstreeks uit het oude scheepje komt.

De rode luchthappers voorzien níet de dieselmotor maar de warmteterugwininstallatie van lucht. En zo blijkt ieder traditioneel nautisch onderdeel prima te vertalen naar een modern nut in een nieuwbouwschip dat niet gemaakt is om te varen maar om heerlijk in te wonen.

De jury laat zich met het volle verstand beetnemen. Het resultaat van Vasco is bovenal een hoopvol voorbeeld van hoe het toch mogelijk blijkt om door Bouwbesluit en Welstand heen te laveren, met dus een eigenwijs paradijs als resultaat.

Nieuwbouw woonark Aracana

Bewoners: Martien, Anke, Duuk en Teije Rademakers
Locatie: Buiksloterdijk, Amsterdam
Architect: Chris Coepijn
Bouwer casco: www.herculesfc.nl
Afbouw: DIY

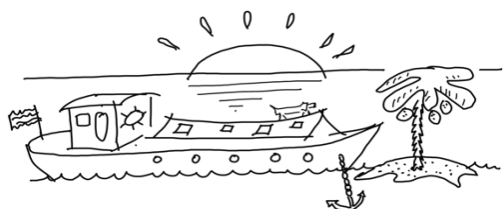
Je gaat letterlijk ver, als je naar Letland gaat om daar te onderhandelen met bouwmaterialen-leveranciers en ze zo goedkoper in te kopen. Zowel Anke als Martien hebben een opleiding als bouwtechnicus en volgens de Pipi Langkous-strategie ('ik heb het nog nooit gedaan dus ik denk dat ik het wel kan'), zei Martien zijn baan op en ging DIY YouTube-filmpjes kijken. Op geheel eigenwijze wijze bedacht hij om met SIP (Structural Insulated Panel) te gaan bouwen - in plaats van de conventionele houtskeletbouw-constructie. Zo konden er razendsnel zeer dunne dragende wanden gebouwd worden. En ze isoleren ook nog eens 1,5 keer meer dan het Bouwbesluit eist. Ook de vloeren van CLT (cross laminated timber ofwel kruishout) zijn slechts 14 cm dun uitgevoerd zodat er drie verdiepingen binnen het bestemmingsplan passen. Alles moest wel tot aan de lichtpunten tevoren uitgedacht worden en extreem maatvast zijn - maar dat was nauwelijks een uitdaging voor Martien en Co.

Om in een huis van 350 m² je kinderen niet kwijt te raken, wist bevriend architect Chris Coepijn alle ruimtes in open verbinding met elkaar te ontwerpen. De vide op de eerste verdieping kijkt uit op de keuken. Als Anke in de werkkamer aan het Zoomen is, liggen de kinderen dicht bij mama in het springnet boven haar hoofd. Door zichtlijnen en doorkijkjes sta je overal in huis in direct contact met het water. Op de kopse kanten gaan ramen de hoek om, zodat je boten aan ziet komen varen. Zelfs vanuit de douche zie je door een smalle spleet nog steeds de Bongertbrug, terwijl door een horizontaal raam de zon in je gezicht schijnt. Als de schuifpuien aan beide kanten open staan ren je zo vanuit de glijbaan in de tuin door de woning heen het water in. Een houten wand van negen meter hoog steekt door alle verdiepingen heen, de speakers verschuilen zich in de plint en er zitten ramen in de vloer. In de woonkamer in de kelder (waar een gang met kamertjes op een rij slim vermeden is) heeft Teije leren fietsen. Nu biedt de ruimte tijdelijk plaats aan een opvanggezin.

Over techniek als gezoneerde buffervaten en de optimale positie van heatpipes kan Martien nog uren bevlogen doorpraten, en dat is terecht want hij weet het vaak beter. Zo bedacht hij een manier om met een invalzaag een wasbak uit te zagen, die de timmerman deed beseffen dat hij al jaren veel te ingewikkeld deed. Wat hij ook beter weet: de gangbare in de betonbak ingestorte bron voor de warmtepomp is zonde, want zo koel je in feite je eigen huis af. Nog eentje dan: zodra je niet meer gratis zonne-energie kunt opslaan, zijn naast een warmtepomp toch ook zonnecollectoren (die hij verticaal op de gevel hangt) slim, zodat de warmtepomp 's zomers uit kan en 's winters minder elektriciteit vraagt.

Vorm, techniek en waterbeleving komen samen in een prachtige eenheid. De jury vraagt zich af of Martien zijn brein nog wel kan stoppen om met zijn gezin van dit droomhuis te kunnen genieten. Stiekem hopen we van niet, want ark Aracana staat voor het waarmaken van je woonwensen.

Gereneveerd varend woonschip Actief

Bewoners: Michel en Toziena van der Tuuk
Locatie: Oosterkade, Leeuwarden
Bouwer: 1931 Coops Hoogezand-Sappemeer
Renovatie: www.scheepsreparatiefriesland.nl

Cruiseship schipper Michel van der Tuuk wil zelfs als hij niet werkt toch varen. Maar dan wel zoals het hoort. En daarom werd het schip Actief uit 1931 weer teruggebracht naar haar originele staat. Het was gemakkelijk inkorten: de huid waarin geen popnagels zaten is er tussenuit gezaagd.

Omdat ze al 10 jaar een water-woon-wens hadden en diverse woonschepen hadden bekeken, wisten ze precies wat ze wilden. Het programma van eisen voor dit schip waren duidelijk: geen hoge opbouw - want dat verstoort de lijn, onopvallende patrijspooten in de romp en toch een comfortabel thuis met veel licht. Voor het bezoeken van de werf én het actief meewerken aldaar, hoefden ze de provincie niet uit.

In het voorschip zijn vier slaapkamers voor de kinderen gecreëerd met een aparte badkamer, uitgevoerd in epoxy waar kunstenaar Joep van Lieshout jaloers op zal zijn. Er zijn veel fijne plekjes, zoals het terras waar voorheen het theehuis zat (met een rand net hoog genoeg zodat de teckels er niet uit kunnen) of de stuurhut met meterslange bank en een perzisch tapijtje uit het ouderlijk huis als geintje op tafel. Zelfs de gecreëerde bijkeuken is een 'fijn plekje'. Ondanks studie en werk komt het kroost zeer regelmatig thuis op het woonschip, en er komt ook nog wel eens wat mee. Zo werkt dat als je huis een vakantiegevoel oproept. Het is wel even puzzelen wie wanneer waar af kan stappen.

Achter de schuifdeur die vernuftig dubbele dienst draait als afsluiter van of de gang of het motorhuis, ruikt het naar 'varend schip'. Er staat een viertal stroomaccu's en in de voormachinekamer huist een generator. Helemaal in de voorpiek staat het drumstel voor de dochter. En ook het aquarium aan boord doet je realiseren dat dit varende schip ook een prachtig huis is. Nu nog zonnepanelen op het dak om zonder generator te kunnen varen. En dat appje om de brede zwarte keukenlades op slot te kunnen doen tijdens het varen.

De jury heeft veel respect voor hoe erfgoed varend wordt gehouden, waarmee de diversiteit en oorsprong van wat er inmiddels allemaal drijft en vaart behouden blijft. Niet door iets als museumstuk te beoordelen maar juist door de lifestyle voort te zetten.

En de winnaar van de vakjuryprijs Woonboot van het Jaar 2021 is woonark Aracana!

De jury is onder de indruk van het ambitieniveau van Aracana. Hier werd de reguliere werkwijze ter discussie gesteld om het nog beter te doen.

En dat is gelukt ook. Vorm, techniek en waterbeleving komen samen in een zelfgebouwd drijvend droomhuis. De lat voor bouwen op het water in Nederland ligt weer een stuk hoger.

Publieksprijs Woonboot van het Jaar 2021

De grote meerderheid van stemmen op www.woonbootvanhetjaar.nl ging naar Aracana, waardoor de winnaar van de vakjuryprijs zich ook de winnaar van de Publieksprijs Woonboot van het Jaar 2021 mag noemen.

De VLOT-verkiezing Woonboot van het Jaar wordt mede mogelijk gemaakt door de LWO, ZeeDesign, Habitat Advocaten, Hercules Floating Concrete, Drijvend Wonen, VLOT-verzekerd, de Pelikaan, KSB en Benecke Waterwonen.